1. דברים פרק כו

ח ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה
ט ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים: ויבאנו אל־
המקום הזה ויתן־לנו את־הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש:
י ועתה הנה הבאתי את־ראשית פרי האדמה אשר־נתתה לי
יהוה והנחתו לפני יהוה אלהיך והשתחוית לפני יהוה אלהיך:
יא ושמחת בכל־הטוב אשר נתן־לך יהוה אלהיך ולביתך אתה
יב והלוי והגר אשר בקרבך: כי תכלה לעשר את־
כל־מעשר תבואתך בשנה השלישת שנת המעשר ונתתה
יג ללוי לגר ליתום ולאלמנה ואכלו בשעריך ושבעו: ואמרת
לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן־הבית וגם נתתיו ללוי
ולגר ליתום ולאלמנה ככל־מצותך אשר צויתני לא־עברתי
יד ממצותיך ולא שכחתי: לא־אכלתי באני ממנו ולא־בערתי
ממנו בטמא ולא־נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי
טו עשיתי ככל אשר צויתני: השקיפה ממעון קדשך מן־השמים
וברך את־עמך את־ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר
טז נשבעת לאבתינו ארץ זבת חלב ודבש: היום
הזה יהוה אלהיך מצוך לעשות את־החקים האלה ואת־
המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל־לבבך ובכל־נפשך:
יז את־יהוה האמרת היום להיות לך לאלהים וללכת בדרכיו
יח ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע בקלו: ויהוה האמירך
היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר־לך ולשמר כל־מצותיו:
יט ולתתך עליון על כל־הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת
ולהיתך עם־קדש ליהוה אלהיך כאשר דבר:

דברים פרק כז

ד והיה בעברכם את־הירדן תקימו את־האבנים האלה
אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושדת אותם בשיד:
ה ובנית שם מזבח ליהוה אלהיך מזבח אבנים לא־תניף עליהם
ו ברזל: אבנים שלמות תבנה את־מזבח יהוה אלהיך והעלית
ז עליו עולת ליהוה אלהיך: וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת
ח לפני יהוה אלהיך: וכתבת על־האבנים את־כל־דברי התורה
ט הזאת באר היטב: וידבר משה והכהנים הלוים
אל־כל־ישראל לאמר הסכת ׀ ושמע ישראל היום הזה נהיית
י לעם ליהוה אלהיך: ושמעת בקול יהוה אלהיך ועשית את־
מצותו ואת־חקיו אשר אנכי מצוך היום:

דברים פרק כח

מה ובאו עליך כל־הקללות האלה ורדפוך והשיגוך עד השמדך
כי־לא שמעת בקול יהוה אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו אשר
מו צוך: והיו בך לאות ולמופת ובזרעך עד־עולם: תחת אשר
מז לא־עבדת את־יהוה אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל:
מח ועבדת את־איביך אשר ישלחנו יהוה בך ברעב ובצמא
ובעירם ובחסר כל ונתן על ברזל על־צוארך ···

דברים סוף פר׳ תחילת כט

סה ובגוים
ההם לא תרגיע ולא־יהיה מנוח לכף־רגלך ונתן יהוה לך
סו שם לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש: והיו חייך תלאים לך
סז מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך: בבקר תאמר מי־
יתן ערב ובערב תאמר מי־יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד
סח וממראה עיניך אשר תראה: והשיבך יהוה ׀ מצרים באניות
בדרך אשר אמרתי לך לא־תסיף עוד לראתה והתמכרתם
סט שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קנה: אלה
דברי הברית אשר־צוה יהוה את־משה לכרת את־בני ישראל
בארץ מואב מלבד הברית אשר־כרת אתם בחרב:
א ויקרא משה אל־כל־ישראל ויאמר אלהם אתם ראיתם את
כל־אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ מצרים לפרעה ולכל־
ב עבדיו ולכל־ארצו: המסות הגדלת אשר ראו עיניך האתת
ג והמפתים הגדלים ההם: ולא־נתן יהוה לכם לב לדעת
ד ועינים לראות ואזנים לשמע עד היום הזה:

5. רש״י דברים כז

(טז) מקלה אביו. מזלזל. לשון (לעיל כה) ונקלה אחיך: (יז) מסיג גבול. מחזירו לאחוריו וגונב את הקרקע, לשון (ישעיה נט) והוסג אחור: (יח) משגה עור. הסומא בדבר ,; ומשיאו עצה רעה: (כד) מכה רעהו בסתר. על לשון הרע ; הוא אומר.

6. רמב״ם הל׳ יום טוב ו׳

... כיצד? הקטנים - נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות; והנשים - קונה להן בגדים ותכשיט כפי ממונו; והאנשים אוכלין בשר ושותין יין, שאין שמחה אלא בבשר, ואין שמחה אלא ביין. וכשהוא אוכל ושותה - חיב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו, ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו, ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש - אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כרסו, ועל אלו נאמר: "זבחיהם כלחם אונים להם, כל אכליו יטמאו, כי לחמם לנפשם" (הושע ט,ד), ושמחה כזו - קלון היא להם, שנאמר: "וזריתי פרש על פניכם, פרש חגיכם" (מלאכי ב,ג).

רמב״ם הל׳ מעשר שני י״א

. עשיתי ככל אשר צויתני ששמח ושימח בו
שנאמר ושמחת בכל הטוב:

7. מהר״ל „נצח ישראל" לו

ולכך נכתב בכל אחד יום בפני עצמו כמו שאמרו חכמים, שכל אחד ואחד מציאות בפני עצמו כמו שאמרנו כי שם יום נאמר על המציאות ועיין בחבור באר הגולה ושם עוד יותר נתבאר והכל הוא ענין א׳ ואין להאריך. והתבאר לך ענין חבלי המשיח הוא התחדשות עולם הויה חדשה ודבר זה מביא שנוי לפי החדוש הגדול

3. משנה, מעשר ש׳, פ״ה

„שמעתי בקול ה׳ אלהי" —
הבאתיו לבית הבחירה.
„עשיתי ככל אשר צויתני" —
שמחתי ושמחתי בו.
„השקיפה ממעון קדשך מן השמים",
עשינו מה שגזרת עלינו,
אף אתה עשה מה שהבטחתנו:

4. מס׳ ברכות דף סג ע״ב

: ועוד פתח ר׳ יהודה בכבוד תורה ודרש °הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכי אותו היום נתנה תורה לישראל והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני אמר ר׳ תנחום בריה דר׳ חייא איש כפר עכו תדע שהרי אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית וערב אחד אינו קורא דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם הסכת עשו כתות ועסקו בתורה לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה כדר׳ יוסי ברבי חנינא *דאמר ר׳ יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב °חרב (על) הבדים ונואלו חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה

רמב״ם הל׳ לולב פ״ח הל׳ טו

שהשמחה שישמח אדם בעשית המצות ובאהבת האל שצוה בהם - עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו - ראוי להפרע ממנו, שנאמר: "תחת אשר לא עבדת את יי אלהיך בשמחה ובטוב לבב" (דברים כח,מז). וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו - חוטא ושוטה. ועל זה הזהיר שלמה ואמר: "אל תתהדר לפני מלך" וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו - הוא הגדול המכבד העובד מאהבה. וכן דוד מלך ישראל אומר: "ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני" (שמואל ב ו,כב). ואין הגדלה והכבוד אלא לשמח לפני יי, שנאמר: "(ו)המלך דוד מפזז ומכרכר לפני יי" (שם ו,טז).

8. בן יהוידע שבת ל׳

, מפני שתחלתו וסופו דברי תורה. קשה דודאי כולו דברי תורה, וכמ״ש לרז״ל במדרשים וכזוה״ק דדרשי כמה דרשות בפסוקי קהלת, ת״ת נקט בלשון תחלתו וסופו, מפני שדברי תורה הלו דתחלתו וסופו מהם היו החכמים מבינין ביום לדברי תורה, בעת שהיו מתווכחים עם המינין, כמה שהיו מוכיחין כמה שלמעלה מן השמש, וגם כמה שהיו מוכיחין במעלות בעלי תורה ובעלי חכמה, ולכן בעבור פסוקים הלו דתחלתו וסופו דחביבי להו לא רצו לגנוז :

9. עולת ראיה ג׳ ע׳ נ

פקודי ד׳ ישרים משמחי לב. ד׳ עשה את לב האדם ישר, אוהב את המישרים, מעומק הטבע הפנימי הראשי שלו. אמנם מוגבל הוא ישרו לפי הערך של הגבול של מציאותו, ושל הכח המהותי שבלבו. וההויה הלא היא רחבה, גדולה ומלאה, שוטפים הם מציאותיה אל תוך הלב הצר והקטן של האדם, ואובד הוא בים הגדול הזה את הנטף הקטן של יושר הלב שלו. באו בשביל כך פקודי ד׳, שהם נובעים מתוך

מקור הישרות הכללית, הלב העליון ששם היושר האין־סופי צפון, והישרות המקורית, בכל תועפות גבהה, מנהרת את היושר המצומצם של לב האדם, והניצוץ הקטן מתמלא נהרה ושמחה, בהתאחדו במקור הויתו הרחבה, והוא מוצא את עצמו שרוי במקורה של השמחה. פקודי ד׳ ישרים משמחי לב.

2. ישעיה נט

יד והסג אחור משפט וצדקה מרחוק תעמד כי־
טו כשלה ברחוב אמת ונכחה לא־תוכל לבוא: ותהי האמת
נעדרת וסר מרע משתולל וירא יהוה וירע בעיניו כי־אין
טז משפט: וירא כי־אין איש וישתומם כי אין מפגיע ותושע
יז לו זרעו וצדקתו היא סמכתהו: וילבש צדקה כשרין וכובע
ישועה בראשו וילבש בגדי נקם תלבשת ויעט כמעיל קנאה:
יח כעל גמלות כעל ישלם חמה לצריו גמול לאיביו לאיים גמול
יט ישלם: וייראו ממערב את־שם יהוה וממזרח־שמש את־
כ כבודו כי־יבוא כנהר צר רוח יהוה נססה בו: ובא לציון גואל
כא ולשבי פשע ביעקב נאם יהוה: ואני זאת בריתי אותם אמר
יהוה רוחי אשר עליך ודברי אשר־שמתי בפיך לא־ימושו
מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יהוה מעתה ועד־
א עולם: ישעיה ס׳ קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהוה
ב עליך זרח: כי־הנה החשך יכסה־ארץ וערפל לאמים ועליך
ג יזרח יהוה וכבודו עליך יראה: והלכו גוים לאורך ומלכים
לנגה זרחך: שאי־סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו־
ה לך בניך מרחוק יבאו ובנתיך על־צד תאמנה: אז תראי
ונהרת ופחד ורחב לבבך כי־יהפך עליך המון ים חיל גוים
יבאו לך:

(ושם ישעיה ס׳). לא־ישמע עוד חמס
בארצך שד ושבר בגבוליך וקראת ישועה חומתיך ושעריך
תהלה: לא־יהיה־לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח
לא־יאיר לך והיה־לך יהוה לאור עולם ואלהיך לתפארתך:
לא־יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף כי יהוה יהיה־לך
כא לאור עולם ושלמו ימי אבלך: ועמך כלם צדיקים לעולם
כב יירשו ארץ נצר מטעו מעשה ידי להתפאר: הקטן יהיה לאלף
א והצעיר לגוי עצום אני יהוה בעתה אחישנה: ישעיה סא רוח
אדני יהוה עלי יען משח יהוה אתי לבשר ענוים שלחני לחבש
ב לנשברי־לב לקרא לשבוים דרור ולאסורים פקח־קוח:
ג לקרא שנת־רצון ליהוה ויום נקם לאלהינו לנחם כל־
אבלים: לשום ׀ לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר שמן
ששון תחת אבל מעטה תהלה תחת רוח כהה וקרא להם
ד אילי הצדק מטע יהוה להתפאר: ובנו חרבות עולם שממות
ה ראשנים יקוממו וחדשו ערי חרב שממות דור ודור: ··

* מטעי